

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

De Controversijs Polemicis, & Scholasticis, etiam modernis

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

Quæstio 5. An possit Ecclesiæ aut Pontificis definitio esse erronea de
sensu Libri hæretici, cujus doctrinam condemnat?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40853

QUÆSTIO QUINTA.

An possit Ecclesia aut Pontificis definitio esse erronea, de sensu Libri heretico, cujus doctrinam condemnat?

Dico primò ; Non licet inter Catholicos dubitare de Ecclesie, aut pontificis auctoritate infallibili in iudicando de alicujus Libri sensu heretico.

Probatur hæc assertio, ex doctrina jam à nobis in superiori §. stabilita. Sine ullo erroris periculo potest Ecclesia, aut Pontifex approbare alicujus libri doctrinam ut veram, & Catholicam. Ergo eodem modo potest condemnare alicujus libri doctrinam ut falsam, & hereticam. Nulla hic dispar ratio, omnia utrinque eadem concurrunt. Si in iudicio de sensu libri Catholico, vel nulla est quaestio facti, vel ea definitioni infallibili minimè obsistat, idem omnino statuendum erit de sententia, quæ sensus libri hereticus declaratur. Si pro conservanda fidei veritate necessaria est in Pontifice Romano auctoritas erroris expers ad discernendam in libris S. Augustini Catholicam veritatem, non minus eadem opus erit ad designandam in Pseudo-Augustino doctrinae falsitatem. Si denique ad officium spectat summi Pastoris, cui Christus oves suas pascendas commisit, salutaris doctrinae pascua illis demonstrare, non minus ad ejusdem munus pertinebit, herbas nocentes, id est doctrinam non sanam absque errore designare, ut fideles à libris, in quibus illa continetur, sui Pastoris curâ & auctoritate arceantur.

Ad

2. Ad argumentum hoc à Pastoris officio desumptum, opponit *Simichius in Goliatho*, sufficere ut pastor sciat se salutare tantum herbas, non autem venenatas Ovibus apponere, etsi interea ignoret in quo agro herbae illae creverint, aut quis fuerit agri cultor: atque eodem modo laborandum non esse, etsi summus Ecclesiae Pastor nequeat scire aut definire, ex quo libro, vel auctore doctrina sana, aut noxia desumpta fuerit, modò provideat ut oves sanæ non autem venenatae doctrinae pabulo nutriantur.

Displiceret non immeritò hæc responsio, nisi esset Scriptoris nostræ Patriæ, in qua cum venena non gignantur, minorem forte à pascuis venenatis noxam formidavit. Sed quia omnibus hæc scribimus, Quæro ego, quid magnòperè proficit Fidelium omnium Pastorem docere generatim, quid salubre sit, quid noxium, nisi fideles suos coërceat ab illis librorum pratis, & fontibus, in quibus noxia illa & venenata doctrina continentur? Quomodo autem arcebit, si non possit libros illos pestiferos absque errore designare? Hoc si Pastor præstare non valeat, quomodo oves pleraque, quæ minus acutum vident, poterunt pestiferam doctrinae periculum evitare, dum ad volvendum noxios libros novitas invitat, auctor allicit, facundia demulcet, & cælestis doctrinae Ambrosiâ se potari existimant, dum venenum hauriunt mortiferum? Nihil igitur hic juvat deducta illa à quadrupedum Pastore nonnihil clauda similitudo, qui compactum in stabulo gregem selectis herbis securè pascit, licet pratam ignoret, unde demessum fuerat alimentum. Clauda, inquam, erit similitudo, nisi pariter doceas, quo pacto grex Christi toto orbe diffusus, alicujus stabuli repagulis sic compingatur, ut

nequeat

nequeat libris noxiam doctrinam præbentibus liberar manus, aut oculos admovere. Artem hanc meliori compendio docet Ecclesia, dum indubitata suprema Pastoris voce, & oraculo, ipsos potius libros pestiferæ doctrinæ feraces designat, ac designatos ad carceres illos condemnat, in quibus luci, & fidelium manibus perpetuo subducuntur.

3. Probatum invictè eadem veritas, ex perpetua consuetudine pontificum & Conciliorum in ferenda sententia de librorum sensu, aut doctrina perversa; & ex fidelium consensu in amplectenda illa Pontificum sententia. Clariora ex plurimis exempla summatim refero. Libros Berengarii damnavit Nicolaus II. Severi libros reprobat Agapetus Pontifex, cujus jussu Justinianus Imperator eos flammis aboleri mandavit. Innocentius primus in epistola 26. ad Episcopos Africanos de Scriptis Pelagii sic rescribit: Librum sanè, qui ejus esse diceretur, nobis à Charitate vestra transmissum evolvimus, in quo multa blasphemia, nihil quod placeret, nihil quod non penitus displiceret, à quovis damnandum, atque calcandum. Hoc verò rescriptum de sensu libri Pelagiani, unum est ex illis de quo ipse Augustinus non dubitat pronunciare, Romæ rescripta venerunt, causa finita est. Divinum nempe aliquid & infallibile hujusmodi Pontificis sententiæ, præ cæteris omnibus, inesse agnovit.

Neque fuisse satis doctrinæ damnatæ, abstrahendo ab Authore ejusque sensu, anathema dicere, uti volunt aliqui Jansenii fautores, constat ex processu habito in prima Synodo Nicæna. Ubi cum Eusebius Nicod. & Theognis Nicænus condemnationi errorum qui Arii dicebantur sub-

subscriberent, detrectabant tamen ipso Ario
ejusque doctrinæ anathema dicere. *Quod mini-
mè crederent eum qui erat accusatus, hominem ejus ge-
neris fuisse, qui eos errores doceret*: atque hoc unum
satis fuit, ut Synodus illos pro hæreticis haberet,
atque exilio mulctaret, uti memoriæ proditum
est in Socratis histor. Eccles. lib. I. cap. 10.

Palmare in hoc genere deducitur argumen-
tum ex actis Concilii Calcædonensis *actione 8.*
Ubi Synodus univèrsa Theodoretum, post ab-
juratam Nestorianam hæresim, absolvere recu-
savit, nisi disertè diceret, *Anathema Nestorio, &
dogmatibus ejus.* Durum Theodoro non vide-
batur dogmata à Concilio damnata reprobare,
modò Nestorium, cui plurimum studebat, eo-
rum authorem non agnosceret. At Patres ex
adverso, quamdiu id apertis verbis fateri recu-
sabat, consonâ voce inclamarunt; *Ille hæreticus
est, Nestorianus est, hæreticum foras mitte.* Sed ubi
Theodoretus tandem absque ambage dixit, *Ana-
thema Nestorio, & dogmatibus ejus*: Tum demum
in Concilio Episcopi omnes pronunciarunt:
*Theodoretus dignus est sede Ecclesiæ, Orthodoxum Eccle-
sia Pastorem recipiat.* Mutato tantum nomine, aliis
in simili causa eandem sententiam quadrare,
consideranti manifestum est.

4. Non ignoravit hunc Ecclesiæ morem, & in
eo Pontificis potestatem Doctor olim in Belgio
celebris Michael Bajus, cujus cum sententiæ va-
riæ damnatæ essent à Pio V. & Gregorio XIII.
in rigore ac proprio verborum sensu ab asser-
toribus intento, nullo quæsito à Facti quæstione
præsidio, suam confessionem, ac damnatæ doc-
trinæ retractationem inter alia his verbis ex-
pressit. *Fateor plurimas ex iisdem sententiis in non-
nullis libellis à me olim, & ante emanatam se-
dis*

dis Apostolicæ super iis censuram, conscriptis, & in lucem editis, contineri & defendi, *Etiam in eo sensu in quo reprobantur.* Denique declaro me in presentiarum ab iis omnibus recedere, & damnationi à sede Apostolica factæ acquiescere, neque post hac ullas docere, asserere aut defendere velle. Actum die 24. Maii 1580; quo tempore hæc etiam in Academicis Fastis conscripta fuere. Quin & ipse Jansenius nullam suis scriptis, contra Sedis Apostolicæ iudicium, superesse defensionem apertè proficitur in Proæm. ad tom. 2. cap. 29. *Quidquid, inquit, ab ista Petri Cathedra, ab isto Ecclesie uniuersæ Capite moderatore, Pontifice præscriptum fuerit hoc teneo: quidquid improbatum improbo, damnatum damno, anathematizatum anathematizo.*

Hanc nisi supremo Pastori, majorum exemplo, auctoritatem erroris expertem concedimus, quid Calvinii, quid Lutheri libros à Sede Apostolica proscriptos execramur? Hæresim, inquit, libri illi continent manifestam. At negabit aliquis id sibi perspicuum esse, non enim omnes eâ pollent mentis acie, ut damnata dogmata in Lutheri libris ilico deprehendant. Cur ergo liberum non erit dicere; doctrinam omnem à Leone X. & Tridentino damnatam execror, Lutheri verò libros ut innocuos amplector. En ad qualia demum pascua deuehimur, nisi Pastoris vocem salutiferam omni ambage remotâ sequamur.

3. Dico nunc ulterius secundò. Quæstio de alicujus libri doctrina hæretica, & in sensu authoris, vera est quæstio Juris, non Facti.

Quid enim est inquirere, An doctrina libri v.g. à Jansenio vel alio authore conscripti sit hæretica, quam quærere, spectato Jure & Legibus humani

humani sermonis, quem sensum conficiat contextus verborum quæ in illo libro continentur? Hoc autem spectat ad Legem quâ societas humana, verba aut scripta in certis circumstantiis usurpari & intelligi voluit, etsi interea contingeret Scriptorem velle aliquem sensum verbis suis difformem. Sicut fit in valore quem Rex, aut Respublica monetæ constituit, qui debet publicè usurpari, etsi is qui monetam profert cupiat illam aliter acceptari. Secundò, quærere, An sensus ille, quem verba communi lege conficiunt, sit hæreticus? Quæ etiam est quæstio clara juris divini: resolvi enim debet ex jure divino, quo inquiritur, an sensus illi repugnet eloquiis divinis, sive doctrinæ quam Deus pro revelata haberi voluit?

Sic jam subsumo: Atqui ea quæ conflatur ex duabus quæstionibus juris, necessariò debet ad quæstionem Juris pertinere, Ergo quæstio illa, de alicujus libri doctrina hæretica, non Facti, sed Juris quæstionibus annumerari debet.

6. Ex quo patet talem hic de sensu libri hæretico subesse Juris quæstionem, qualis reperitur in aliis Articulis, extra ullius authoris librum, à Pontifice aut Concilio legitimè damnatis. Quando enim ab iis propositio aliqua ut hæretica declaratur v.g. hæc: *Mandata aliqua Dei sunt etiam justis impossibilia*; non aliud docent quam doctrinam illis verbis comprehensam hæresim continere: quid verò hoc aliud est, quàm sensum illi sermone subjectum hæreticum esse attentis Legibus quas homines communi institutione humano sermone statuerunt. Sensus enim ab authore aliquo intentus, in arcano ejus pectore non occultatur, sed ille esse Scriptoris sensus intelligitur, quem verba quibus utitur in externe

terne

terno tribunali, & communi hominum iudicio conficere solent. Hæc igitur manifesta juris quaestio est, de hac Ecclesia, de hac Pontifex, uti de illa priore, sine errore pronunciat.

En quocumque te verteris, sive ad Facti, sive ad juris quaestionem nullus datur effugio locus, lucidior est hæc veritas quam ut latebras patiantur. Hinc ne quis in ea recipienda vacillaret, sapienti consilio, ex Regis Christianissimi, & Episcoporum Galliae desiderio, Alexander VII. decrevit, ut universus ordo Ecclesiasticus huic Professioni cum juramento subscriberet.

Ego N. Constitutioni Apostolicæ Innocentii X. datæ die 31. Maii 1653. & Constitutioni Alexandri VII. datæ 16. Octob. 1656. summorum Pontificum, me subicio, & quinque propositiones ex Cornelii Jansenii libro cui nomen Augustinus excerpas, & in sensu ab eodem auctore intento, prout illas per dictas Constitutiones sedes Apostolica damnavit, sincero animo rejicio, ac damno, & ita juro: sic me Deus adjuvet & hæc Sancta Dei Evangelia.

QUÆSTIO SEXTA.

An Pontifex sit infallibilis in materia Morum, Canonizatione Sanctorum &c.

Dico primò. Errare non potest Pontifex aliquid pro universa Ecclesia definiens circa Morum honestatem, vel inhonestatem; v. g. contractum quempiam esse licitum. Ita Bellar. de pont. l. 4. cap. 5. aliique doctores Catholici.

1. Probatum: Quia Pontifex non est obnoxius errori dum aliquid definit in materia fidei, ut jam